

Guia docent de l'assignatura "Didàctica de la llengua en educació 2011/2012 infantil"

Codi: 102014

Crèdits ECTS: 6

Titulació	Pla	Tipus	Curs	Semestre
2500797 Educació infantil	847 Graduat en Educació infantil	OB	2	2

Contacte

Nom : Maria Rosa Gil Juan

Email : MariaRosa.Gil@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Algun grup íntegre en anglès: No

Algun grup íntegre en català: Sí

Algun grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

L'alumne/a, com a futur mestre/a d'educació infantil, ha tenir un bon domini oral i escrit de la llengua catalana i de la llengua castellana (nivell C2).

Objectius i contextualització

L'assignatura se centra bàsicament en tres àmbits:

1. El desenvolupament de la comunicació i del llenguatge dels infants de 0 a 6 anys, el seu paper en el desenvolupament cognitiu i els factors socials i els models d'intervenció que el faciliten
2. L'ús del llenguatge a l'escola: els recursos educatius i la intervenció docent tant al primer cicle com al segon cicle d'educació infantil. La introducció d'una llengua estrangera a l'educació infantil
3. El plurilingüisme a l'escola. El projecte lingüístic de centre: les dues llengües cooficials, els programes d'immersió i la llengua estrangera. L'acollida i la formació lingüística dels infants provinents d'altres cultures

En finalitzar l'assignatura, l'alumnat haurà de:

- Haver integrat sabers (lingüístics, psicolingüístics, sociolingüístics i didàctics) relacionats amb els processos d'adquisició i desenvolupament de la llengua oral.
- Conèixer les principals característiques del desenvolupament del llenguatge dels nens i de les nenes de 0 a 6 anys.
- Conèixer les nocions fonamentals en què es basen les concepcions actuals sobre l'ensenyament i l'aprenentatge de llengües en contextos i en programes multilingües
- Conèixer els elements que intervenen en la interacció comunicativa i lingüística a l'aula.
- Reconèixer i identificar el paper crucial del llenguatge oral en els diferents àmbits de l'ensenyament i l'aprenentatge escolar
- Analitzar els diversos tipus d'intervenció que afavoreixen el desenvolupament de la competència comunicativa dels infants i ferpropistes d'intervenció a l'aula.

- Analitzar els diversos tipus d'intervenció que afavoreixen el desenvolupament de la competència comunicativa dels infants provinents d'altres cultures i fer propostes d'intervenció a l'aula.
- Conèixer els recursos educatius i les propostes metodològiques per al treball de llengua oral a l'aula als dos cicles de l'Educació Infantil i saber analitzar les formes d'intervenció docent.
- Saber utilitzar els recursos educatius que faciliten la intervenció docent, permeten millorar les habilitats lingüístiques en contextos multiculturals i plurilingües i promouen l'ús de la llengua catalana a l'escola.
- Conèixer els fonaments sociolingüístics i psicolingüístics necessaris per analitzar el tractament de les dues llengües del país a l'escola i per elaborar un projecte d'educació plurilingüe contextualitzat al nostre país.
- Tenir informació sobre les polítiques lingüístiques vigents a Catalunya, Espanya i Europa.
- Conèixer els fonaments i algunes propostes metodològiques relatives a la introducció d'una llengua estrangera a l'educació infantil
- Saber analitzar els documents oficials, pel que fa l'etapa d'Educació Infantil, que regulen l'activitat lingüística dels centres educatius.

Competències i resultats d'aprenentatge

1498:DDIL01 - Conèixer el currículum de llengua i lectoescriptura d'aquesta etapa així com les teories sobre l'adquisició i desenvolupament dels aprenentatges corresponents.

1498:DDIL01.01 - Haver adquirit els coneixements relatius al currículum de llengua oral d'aquesta etapa així com de les teories sobre l'adquisició i desenvolupament dels aprenentatges que hi relacionen.

1498:DDIL02 - Afavorir les capacitats de parla i d'escriptura.

1498:DDIL02.01 - Saber utilitzar les estratègies lingüístiques que faciliten i estimulen el desenvolupament de les capacitats de parla infantil.

1498:DDIL03 - Conèixer i dominar tècniques d'expressió oral i escrita.

1498:DDIL03.01 - Saber fer ús de les tècniques d'expressió verbal oral i no verbal que faciliten la comunicació i la interacció lingüística amb els infants.

1498:DDIL03.02 - Utilitzar correctament estratègies de comunicació adequades als infants de diferents edats (gesticulació, moviment, volum, entonació..).

1498:DDIL03.03 - Conèixer la literatura catalana de tradició oral (contes, cantarelles, petis poemes...), les formes de transmissió als infants i també la metodologia per aconseguir la seva participació activa.

1498:DDIL05 - Comprendre el pas de l'oralitat a l'escriptura i conèixer els diferents registres i usos de la llengua.

1498:DDIL05.04 - Saber utilitzar els diferents registres i usos de la llengua oral catalana.

1498:DDIL06 - Conèixer el procés d'aprenentatge de la lectura i l'escriptura i el seu ensenyament. Afrontar situacions d'aprenentatge de llengües en contextos multilingües. Reconèixer i valorar l'ús adequat del llenguatge verbal i no verbal.

1498:DDIL06.01 - Saber analitzar diferents situacions d'aprenentatge de la llengua catalana en contextos multilingües. Reconèixer, simular i modelar usos del llenguatge verbal oral i del no verbal.

1498:DDIL09 - Ser capaç de fomentar una primera aproximació a una llengua estrangera.

1498:DDIL09.01 - Saber analitzar seqüències didàctiques relacionades amb l'aprenentatge d'una llengua estrangera a l'educació infantil.

1498:EEI01 - Demostrar que coneix i comprén els objectius, continguts curriculars i criteris d'avaluació de l'Educació Infantil.

1498:EEI01.02 - Explicitar oralment i per escrit els objectius, continguts curriculars i criteris d'avaluació de la llengua oral a l'educació Infantil.

1498:EEI08 - Demostrar que coneix l'evolució del llenguatge en la primera infància, saber identificar possibles disfuncions i vetllar per la seva correcta evolució.

1498:E08.02 - Descriure l'evolució del llenguatge en la primera infantesa, saber identificar possibles disfuncions i saber argumentar orientacions didàctiques per a la seva correcta evolució.

1498:EEI09 - Abordar amb eficàcia situacions d'aprenentatge de llengües en contextos multiculturalmentals i multilingües.

1498:E09.02 - Saber analitzar seqüències didàctiques en les quals es considerin les situacions d'aprenentatge de la llengua catalana en contextos multiculturalmentals i multilingües.

1498:EEI10 - Expressar-se adequadament oralment i per escrit i dominar l'ús de diferents tècniques d'expressió.

1498:E10.11 - Expressar-se adequadament oralment i per escrit en català i en castellà i fent ús de diferents tècniques d'expressió verbal oral i no verbal.

1498:EEI11 - Expressar-se i utilitzar amb finalitats educatives altres llenguatges: corporal, musical, audiovisual.

1498:E11.01 - Expressar-se i saber usar amb finalitats educatives diferents llenguatges: corporal, musical, audiovisual.

1498:E11.02 - Conèixer i saber utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) i les tecnologies per a l'aprenentatge i el coneixement (TAC) relacionades amb l'ús de la llengua oral a l'escola.

1498:EEI12 - Demostrar que coneix l'evolució de la comunicació no verbal i del llenguatge en la primera infància, saber identificar possibles disfuncions i vetllar per la seva correcta evolució. Abordar amb eficàcia situacions d'aprenentatge de llengües i comunicació en contextos multiculturalmentals i multilingües.

1498:E12.01 - Saber analitzar aspectes de l'evolució de la comunicació no verbal i del llenguatge en la primera infantesa, identificar possibles disfuncions i argumentar propostes per a la seva correcta evolució. Desenvolupar algunes seqüències didàctiques que abordin situacions d'aprenentatge de llengües i comunicació en contextos multiculturalmentals i multilingües.

1498:T01 - Gestionar la informació relativa a l'àmbit professional per a la presa de decisions.

1498:T01.01 - Saber analitzar i gestionar la informació relativa a l'àmbit professional per a la presa de decisions.

1498:T05 - Reconèixer i avaluar la realitat social i la interrelació de factors implicats com a necessària anticipació a l'acció.

1498:T05.06 - Reconèixer i avaluar la realitat social i la interrelació de factors implicats com a necessària anticipació a l'acció.

Continguts

1. La comunicació i el llenguatge

- 1.1 Els conceptes comunicació, llenguatge, llengua i parla.
- 1.2 Les funcions comunicativa i representativa del llenguatge
- 1.3 El caràcter evolutiu i gradual dels processos d'adquisició i d'aprenentatge
- 1.4 Les funcions comunicatives i lingüístiques en el context familiar

2. El desenvolupament comunicatiu i lingüístic en el context escolar.

- 2.1 Els objectius del treball de llengua oral a l'educació infantil
- 2.2 La interacció comunicativa i verbal al primer cicle de l'educació infantil: propostes didàctiques i recursos educatius
- 2.3 La interacció comunicativa i verbal al segon cicle de l'educació infantil: propostes didàctiques i recursos educatius
- 2.4 Anàlisi del llenguatge oral infantil i propostes didàctiques per a la seva millora

3. El plurilingüisme a l'escola

3.1 La llengua oral al Currículum del primer i del segon cicle de l' Educació Infantil.

3.2 La diversitat lingüística a l' aula. La diversitat lingüística de la societat: legislació lingüística i situació de les llengües

3.3 El projecte lingüístic de centre. El pla per a l'actualització del programa d'immersió lingüística a Catalunya i l'acollida lingüística dels infants provinents d'altres cultures. Models d' educació plurilingüe: factors d'èxit

3.4 La introducció d'una llengua estrangera a l'educació infantil

Metodologia

El protagonista en el procés d'ensenyament aprenentatge és l'estudiant i és sota aquesta premissa s'ha planificat la metodologia de l'assignatura tal i com es mostra en el quadre que hi ha a continuació:

Activitat	Hores	Metodologia
Presencial en gran grup	35	Exposicions per part del professorat dels continguts i qüestions bàsiques classe i permet l'exposició dels principals continguts a través d'una participació dels estudiants.
Seminaris	15	Espais de treball en grup reduïts (1/3 part del gran grup) supervisat pel professorat. Els documents, resolució de casos o activitats diverses s'aprofundeix en els seminaris del gran grup.

De manera autònoma i/o supervisada, l'alumnat haurà de dedicar hores a l'estudi i a preparar i dur a terme diverses lectures, activitats i treballs, que completaran i complementaran la feina a l'aula

Activitats formatives

Activitat	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Presencial en gran grup i seminaris	50	2.0	1498:DDIL01.01 , 1498:DDIL02.01 , 1498:DDIL03.01 , 1498:DDIL03.03 , 1498:DDIL06.01 , 1498:E01.02 , 1498:E09.02 , 1498:E11.01 , 1498:E12.01 , 1498:T05.06 , 1498:T01.01 , 1498:E11.02 , 1498:E10.11 , 1498:E08.02 , 1498:DDIL09.01 , 1498:DDIL05.04 , 1498:DDIL03.02
Tipus: Supervisades			

Preparació d'activitats i elaboració de treballs	25	1.0	1498:DDIL01.01 , 1498:DDIL03.03 , 1498:DDIL06.01 , 1498:E01.02 , 1498:E09.02 , 1498:T05.06 , 1498:T01.01 , 1498:E12.01 , 1498:E11.02 , 1498:E11.01 , 1498:E10.11 , 1498:E08.02 , 1498:DDIL09.01 , 1498:DDIL05.04 , 1498:DDIL03.02 , 1498:DDIL02.01 , 1498:DDIL03.01
Tipus: Autònomes			
Hores d'estudi, recerca de materials, lectures, preparació d'activitats i elaboració de treballs	75	3.0	1498:DDIL01.01 , 1498:DDIL03.01 , 1498:DDIL03.03 , 1498:DDIL06.01 , 1498:E01.02 , 1498:E09.02 , 1498:E11.01 , 1498:T05.06 , 1498:T01.01 , 1498:E12.01 , 1498:E11.02 , 1498:E10.11 , 1498:E08.02 , 1498:DDIL09.01 , 1498:DDIL05.04 , 1498:DDIL03.02 , 1498:DDIL02.01

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà al llarg de tot el curs acadèmic mitjançant les activitats que es mostren en la graella que hi ha a continuació. L'assistència a les classes presencials de l'assignatura és obligatòria.

Activitats d'Avaluació		% de la nota	Criteris d'avaluació
bloc 1	Control del temari corresponent a la unitat 1	10%	L'examen avaluarà els continguts que s'hauran anat remarcant a les sessions i s'obtenirà una nota màxima de 4 punts. La resta de notes de l'assignatura, excepte l'examen.
	Control del temari corresponent a la unitat 2	20%	
	Control del temari corresponent a la unitat 3	10%	
bloc 2	Treball grupal que en relació a l'avaluació d'una situació d'interacció verbal adult-infant	30%	Del treball s'avaluarà: <ul style="list-style-type: none"> - la claredat de l'exposició oral - l'anàlisi de la situació d'interacció - les relacions que el treball estableix
	Recull d'evidències que mostrin l'aprofitament de les tasques realitzades. Es revisaran al llarg del curs.	30%	Per obtenir la nota màxima s'ha d'haver participat en tots els seminaris i haver presentat totes les tasques.

Per poder aprovar l'assignatura s'ha de superar l'avaluació de cadascun dels dos blocs. El primer bloc comprèn l'avaluació -en forma d'examen- de les tres grans unitats temàtiques de l'assignatura. El segon bloc avalua el treball de l'assignatura i les activitats dels seminaris. En tots dos blocs caldrà mostrar domini i correcció de les llengües catalana i castellana.

L'assistència a classe és obligatòria: l'estudiant ha d'assistir a un mínim d'un 80% de classes presencials de gran grup i a tots els seminaris, en cas contrari es considerarà no presentat.

Els estudiants que durant el curs hagin fet un seguiment adequat de l'assignatura i tot i així els quedi algun

aspecte no assolit, se'ls donarà l'oportunitat de poder superar la matèria, realitzant un treball autònom addicional o refent alguna de les activitats lliurades o realitzades. S'haurà d'estudiar cada cas en funció de la situació de cada estudiant.

L'examen sobre les unitats 1, 2 i 3 es farà al juny i el treball de l'assignatura també es presentarà als darrers seminaris. Els resultats de l'examen i del treball de l'assignatura es publicaran al campus virtual durant els 15 dies següents al seu lliurament. L'estudiant tindrà 10 dies per demanar la revisió de les proves a partir de la data de la seva publicació.

Activitats d'avaluació

Activitat	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència i evidències tasques classes magistrals i seminaris	30%	0	0.0	1498:DDIL01.01 , 1498:DDIL02.01 , 1498:DDIL03.02 , 1498:DDIL03.01 , 1498:DDIL06.01 , 1498:E01.02 , 1498:E09.02 , 1498:E11.01 , 1498:E12.01 , 1498:T05.06 , 1498:T01.01 , 1498:E11.02 , 1498:E10.11 , 1498:E08.02 , 1498:DDIL09.01 , 1498:DDIL05.04 , 1498:DDIL03.03
Estudi sobre els continguts essencials de l'assignatura i l'examen. (Blocs 1-2 i 3)	40%	0	0.0	1498:DDIL01.01 , 1498:DDIL02.01 , 1498:DDIL03.01 , 1498:DDIL03.03 , 1498:DDIL06.01 , 1498:E01.02 , 1498:E09.02 , 1498:E11.01 , 1498:E12.01 , 1498:T05.06 , 1498:T01.01 , 1498:E11.02 , 1498:E10.11 , 1498:E08.02 , 1498:DDIL09.01 , 1498:DDIL05.04 , 1498:DDIL03.02
Treball de l'assignatura	30%	0	0.0	1498:DDIL01.01 , 1498:DDIL03.01 , 1498:DDIL03.03 , 1498:DDIL06.01 , 1498:E01.02 , 1498:E09.02 , 1498:E11.01 , 1498:E11.02 , 1498:E10.11 , 1498:E08.02 , 1498:DDIL09.01 , 1498:DDIL05.04 , 1498:DDIL03.02 , 1498:DDIL02.01

Bibliografia

- Bigas, M.; Correig, M. (2000). *Didáctica de la lengua en la educación infantil*. Madrid: Síntesis.
- Bullich, E.; Maure, M. (1996). *Manual del rondallaire*. Barcelona: Edicions de la Magrana.
- Cameron, L. (2001). *Teaching languages to young learners*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Del Rio Pérez, M. J. (1999). *La llengua oral a l'escola: una introducció*. Barcelona: Edicions de la Universitat Oberta de Catalunya.
- Del Rio Pérez, M. J. (1993). *Psicopedagogia de la lengua oral un enfoque comunicativo*. Barcelona: Editorial Horsori , S.L.
- Ferrer, M. (1997). La elaboración del proyecto lingüístico desde infantil a secundaria. *Textos*, 13, 57-65.
- Generalitat de Catalunya. Departament d'educació (2008). *Currículum d'Educació Infantil*. Barcelona.
- Generalitat de Catalunya. Departament d'ensenyament (2003). *L'ús del llenguatge a l'escola. Propostes d'intervenció per a l'alumnat amb dificultats de comunicació i llenguatge*. Barcelona.
- Huguet, T.; Solé I.; Bassedas E. (1999). *Aprender i ensenyar a l'Educació infantil*. Barcelona: Graó.
- Janer , G. (2010). *Literatura oral y ecología de lo imaginario*. Madrid: Fundación Germán Sánchez Ruipérez.
- Pelegrin, A. (2004). *La aventura de oír. Cuentos tradicionales y literatura infantil*. Madrid: Grupo Anaya SA.
- Picq, P.; Sagart, L.; Dehaene, C. (2009). *La història més bonica del llenguatge*. Barcelona: Edicionsde 1984.

Col·lecció de bat a bat

Pinter, A. (2006). *Teaching Young Language Learners*. Oxford: Oxford University Press

Ruiz Bikandi, U. (ed.) (2000). *Didáctica de la segunda lengua en la educación infantil y primaria*. Madrid: Síntesis.

Sánchez-Cano, M. (2009). *La conversa en petits grups a l'aula*. Barcelona: Graó

Sánchez-Cano, M. (2007). El alumnado y el trabajo de la lengua oral. Dins: J. Bonals, M. Sánchez *Manual de Asesoramiento Psicopedagógico*. Barcelona: Graó.

Sánchez-Cano, M. (2001). *Aprendiendo a hablar con ayuda*. Lleida: Milenio

Sánchez Cano, M. (1999). *Aprenent i ensenyant a parlar*. Lleida: Pagès Editors

Unamuno, V. (2003). *Lengua, escuela y diversidad sociocultural*. Barcelona: Graó

Vila, I.; Siqués, C. (2006). Infància estrangera i coneixement de la llengua de l'escola. *Articles*, 38, 29-37

Vila, I.; Siqués, C.; Roig, T. (2006). *Llengua, escola i immigració: un debat obert*. Barcelona: Graó

Webs d'interès:

http://blocs.mesvilaweb.cat/media/cGlsWzFd_153243_1_3029_1.pdf (El pla per a l'actualització del programa d'immersió lingüística a Catalunya)

www.xtec.es/recursos/catala/index.htm

www.unamadecontes.cat/

www.xtec.es/recursos/lit_inf/contes/

www.gretel-uab.pangea.org/endevinalles/